

Budapest

József-körút 29. sz.

A KÍTARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.
Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *Fábián Lajos* mérnök,
Ilkey László székesfővárosi hiv. főnök, *Dr. Bankos Károly* máv. f.,
Vécsey Frigyes máv. altiszt, *Horváth István* mozdonyfőszereelő.

Az egyesület tagjait illető kedvezmények.

A tagsági jogosultság első évében:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona baleseti segélyben.
b) Baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeggel kárpótoltatik.

A második évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első évben.
b) Ha a tag elhal, az általa a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 500 korona halálzási segély fizetettik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona halálzási segély fizetettik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A harmadik évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első és második évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 1000 korona halálzási segély adatik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona fizetettik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A negyedik évtől kezdve:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első, második és harmadik évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezménye-

zettnek 2000 korona halálzási segély fizetettik ki.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 500 korona fizetettik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, hetenkint, 6 héten át, 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

Ezek képezik a biztosítottaknak *A)* csoportját, míg azok, akik a *B)* csoportba óhajtanak belépni, az itt felsorolt pénzbeli kedvezményeknek csupán felét kapják.

Ezen kedvezmények ellenértéke fejében az utóbbi csoportba belépők az első évben havi két korona, a második évtől kezdve havi 2 korona 50 fillér tagsági díjat, az *A)* csoportba belépők pedig az első évben szintén havi 2 korona, a második és a következő években havi 5 korona tagsági díjat fizetnek.

Ezen kedvezményekben a tagok mindaddig részesülnek, amíg az egyesület tagjai maradnak; a balesetbiztosítás azonban a 60 éves életkor betöltése után megszűnik.

Azok, kik az egyesületbe való belépéskor már 45-ik életévüket elérték, a fent felsorolt kedvezményeknek csak felét kapják.

Aki 55-ik életévét elérte, az egyesületbe fel nem vétetik.

Mindezekon felül úgy az *A)*, mint a *B)* csoportba tartozó tagoknak a következő kedvezményekre van igényük.

Peres és perenkívüli ügyekben csupán a készkiadások felszámítása mellett ügyvédi képviselőben részesülnek.

A »Kitartás« című hetenkint megjelenő lapot díjtalanul kapják.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 36. számában kimutatott segélyösszeg 14.550 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 36. számában kimutatott segélyösszeg 14.026 korona 66 fillér.

Ujabb segély:

2412. Vasvári István, máv. főkalauz, Budapest, ny. p. u., részleges munkaképtelenség után 200 korona.

Betegsegélyek.

Lapunk 36. számában kimutatott segélyösszeg 4565 korona.

Ujabb segélyek:

1064. Gálffy László, máv. állomás-felvigyázó, Kassa	30	korona.
1442. Rentka István, máv. távirász, Budapest	20	»
3624. Pnskás József, máv. fűtő, Somogy-Szobb	10	»
4261. Rác Mihály, napszámos, Versecz	5	»

Olvasóinkhoz.

Folyó évi szeptember hó 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra mindazok számára, akik egyesületünknek nem tagjai, de akik úgy a balesetbiztosításnak kedvezményében, mint egy komoly és tartalmas hetilap hasznos, szórakoztató olvasmányában részesülni akarnak.

Lapunknak eddig megjelent számai tesznek tanubizonyosságot róla, hogy ilyen komoly, tárgyilagos és tartalmas egyesületi közlöny — legalább ebben a szakmában — ez idő szerint nincs sehol az országban. De nincsen olyan lap sem, amely a balesetbiztosítás kedvezményét mindenkinek, kivétel nélkül, oly olcsó árban nyujtaná, mint a mi heti közlönyünk.

Nem egyesületi tagok részére a lap előfizetési ára havonként egy korona. Ennek ellenében megkapják az előfizetők a minden vasárnap megjelenő lapot, és a »Nemzeti Baleset-Biztosító Részvénytársaságnál« 2000, azaz kétezer koronáig vannak biztosítva, halált okozó vagy állandó és teljes munkaképtelenséggel járó baleset ellen, szintugy ezen 2000 korona arányában minden olyan baleset ellen, amely részleges, de állandó rokkantságot okoz. Erről a biztosításról minden előfizető — aki nem a »Kitartás«-egyesületnek tagja — egy külön biztosítási kötvényt kap.

Ezen lapelőfizetés nem tévesztendő össze

magával az egyesületi tagsággal. Mert az egyesületi tagok úgy mint eddig, továbbra is díjtalanul kapják a lapot és az azzal járó összes kedvezményeket. Akik pedig még nem egyesületi tagok, de a lap élén felsorolt kedvezményeket óhajtják elérni, azoknak nem elég csak magára a lapra előfizetniök, hanem szabályszerű felvételi igazolvánnyal az egyesületbe való felvételt kell kérelmezniök.

Egyesületünknek minden egyes tagját felkérjük, hogy a lapot minél szélesebb körökben ismertessék, megkedveltessék és ezzel nemcsak az egyesületnek, hanem önönmaguknak is hasznot hajtsanak. Mert az egyesületnek terjeszkedése és megerősödése minden egyes tagnak megerősödése egyuttal. Különösen a bizalmi férfiakat kérjük, hogy úgy a lapnak, mint az egyesületnek érdekeit ebben az irányban is karolják fel és terjesszék, a kellő felvilágosításokat, útbaigazításokat minden irányban megadják s a lap külön előfizetési díjait szokásos úton juttassák az egyesület pénztárához.

Ujból hangsúlyozzuk, hogy nem egyesületi tagok részére az előfizetési díj — baleset ellen való biztosítással együtt — havonként egy korona, negyedévenként három korona, félevenként hat korona, egész évre pedig tizenkét korona.

A t. cz. utasok.

Furcsa história járta be a napokban a fővárosi lapokat. Az volt ott elmondva, hogy Erdélyország egyik vasuti állomásán egy nagyobb társaság külön kocsit követelt magának a gyorsvonatnál. Miután pedig nem kapták meg szép szerével, hát a mozdony elé állottak, be a vágányba, és addig nem mozdultak el onnan, amíg a kocsit tényleg meg nem kapták. De hát utóvégre is megkapták s a gyorsvonat egy félórai késéssel folytathatta menetét.

Kiemelik még az ujságok, hogy a társaság előkelő urakból állott, akik — egy kissé jókedvűek is voltak. No meg, hogy ugyanezzel a vonattal utazott a román királyi pár is; de ő felségeiknek a késés valódi okát persze, hogy senki meg nem mondotta.

Hát ez a hír, ebben az ő alakjában, szinte hihetetlennek látszik. Hihetetlennek, mert az erőszakosságnak, az elkapatottságnak egy olyan példáját mutatja, amelyre alig volt még eset a magyar vasutak történetében. És ha jól megnézzük a dolgot, szinte kénytelenek vagyunk bevallani azt, hogy az ilyesmi is csak minálunk, a magyar vasutaknál történhetik és történhetett meg.

Mert lássuk csak. Néhány valaki, akit véletlenül nagyságos vagy méltóságos, vagy miegyéb urnak nevez a világ, mielőtt elindulna a hosszú utra, bucsulakomára gyülekezik össze. Minél jobban közeledik az indulás órája, annál magasabb fokra hág az érzelmek szesz mérője. A virtus gyarapodik és tultelitett ereje kikivánkozik a kebelből. Ámde hol, mivel csillapítsa le? Az idő rövid, a vonat nem vár, sietni kell. Hopp, a vonat!

Jóraláló vacsora után tisztességes, kényelmes fekvőhely dukál a magyarnak. Nemcsak otthon, de még inkább a vasuton. Külön kupé, külön kocsi. Azért állami vasut, vagy mi, hogy kényelmet nyújtson annak, aki úrnak született. Csak mellékes lehet, hogy fizetni meg nem szeret. Sőt nem is mellékes, de természetes. Jaj annak a vasuti rabszolgának, aki az ilyen nagy uri kedvtelésnek utjába mer állani! A jogos felháborodás vihara söpri el őt. És ha akad ilyen vakmerő, aki holmi rongyos paragrafusokkal hozakodik elő, hát akkor mire való a virtus? Amelyiknek ugyan nem imponál semmi paragrafus!

— Álljunk be a vágányba! És ne eresztjük tovább a vonatot. Ne addig, amíg nincs mindegyikünknek egy hálókocsi és minden hozzátartozandóság. Mit nekünk forgalmi biz-

tonság? Mit nekünk a közérdek? Mit nekünk szabályok, udvariassági meg egyéb ilyen ostoba tekintetek? Akinek nem tetszik, az tegyen róla! Az a jött-ment vasutas csak nem kívánhatja tőlünk, hogy mi négyen-öten ülünk be egy kupéba! éjjel, amikor mi jól mulattunk és aludni akarunk! És ki tudja, hátha még holmi vigécznép is van abban a kupéban. Olyan nincs!

Mit csinálnának máshol a világon az ilyen utasokkal?

A francia, az minden teketória nélkül kiszállana a vonatból, egytől-egyig és rövidesen ugy elpüfölné az ilyen kompániát, hogy az többé nem kéredzkednék fel az ilyen vonatra. Az angol, a német, az orosz — a rendőrré bizná a dolgot és teljesen biztos lenne abban, hogy az efajta virtuskodástól egyszer s mindenkorra elvételnek a kedvük az ilyen uraknak.

Az arábiai sivatag egyetlen vasuti vonalán pedig hamarosan összeállana a vasuti személyzet s amugy istenigazában helyben hagyná a nagyuri t. cz. publikumot, bottal és ököllel magyarázván az üzletszabályzat paragrafusait annak, aki azokat észszel fölérni már nem képes.

Amerikában a mozdonyvezető egyszerűen végigvasalna masinájával az olyan utasra, aki ezt oly nagyon kívánja.

És minálunk?

Minálunk legfeljebb kissé összeszidatnia szabad magát a vasuti embernek, azután pedig siessen, és tegyen eleget a nagyságos és méltóságos extra-óhajoknak, mert különben...

Máshol a világon évről-évre tapasztalható, mint alkalmazkodik a közönség a vasuti szabályokhoz, tiszteli azokat. Nálunk? Évről-évre tapasztalható, mint válik az utasok egy része mindinkább erőszakossá, neveletlenné. És nem is az a rész, amely társadalmi állásánál fogva erre jogzimet tarthatna.

Államvasuti tisztviselők mozgalma.

A m. kir. államvasutak tisztviselői végre elkészültek a maguk emlékiratával, melyet fizetésük rendezése és szolgálati pragmatikájuk módosítása érdekében indítottak volt. De nemesak elkészültek vele, hanem meg is egyeztek annak minden egyes pontjára és arra nézve, hogy a memorándumot kinek és mikor adják át.

Az erre vonatkozó értekezletek a Vasuti és Hajózási Klub nagytermében f. hó 8-án, vasárnap tartattak meg s azok lefolyásáról a következő tudósítást nyertük:

A 232-es bizottság ülése.

Kilencz óra tájban már nagyszámban együtt volt a Vasuti és Hajózási Klub disztermében a kétszázharminc kettes bizottság. Körülbelül éppen a fele jelent meg a teljes bizottságnak, amiben az egyes vidéki bizottságok tervszerű rendezése nyilvánult és korántsem az érdeklődés valamelyes hiánya. A pódiumon a mozgalom vezetőségének néhány tagja, élükön Bóczán Elemér debreczeni állomásfőnökkel, foglalt helyet.

Pontban kilencz órakor Bóczán Elemér, a 65-ös bizottság alelnöke, ajánlja a 232-es bizottságnak, hogy válassza meg elnökévé Szmazenka Ernőt, a 65-ös bizottság elnökét, aki eddigi működésével a testület legnagyobb meglegedését vívta ki.

Az értekezlet egyhangú lelkesedéssel hozzájárult ehhez, az elnökért ezután Suszter Zsigmond és Erdélyi Gyula ment küldöttségileg. Közben kiegészítették a tisztkart a következőképpen: Alelnökök: Korbuly József (Arad), Lukács Gábor (Budapest), Bóczán Elemér (Debreczen), Joanovits Miklós (Fiume). Előadó: Margulit Kálmán (Zágráb). Első jegyző: Soós Miklós, második jegyző Lorber József (Fiume).

Lelkes éljenzéssel fogadta az értekezlet Szmazenka Ernő elnököt, aki elfoglalta az elnöki széket és a következő szép beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

Midőn a tisztelt kartársakat szívélyesen üdvözölve az értekezletet megnyitom, első sorban a 65-ös bizottság működéséről beszámolva tudomásukra hozni van szerencsém, hogy az immár kezükben levő memorandum-tervezet szétküldése óta néhány javaslatot beadtak, melyet a t. bizottsággal kivonatossan ismertetni és ezekkel szemben való állásfoglalásra nézve javaslatot tenni fogok.

1. A m. k. államvasutaknál alkalmazott azon művezetők, kik felső ipari iskolát végeztek, eme képesítés alapján egyéves önkéntesi jogot is szereztek, altiszti rangsorozatba tartoznak, holott más vállalatoknál, ugyanilyen képzettségű alkalmazottak tisztviselői ranggal bírnak, kéri tehát ők is, hogy művezetői állásuk mellett a tisztviselők létszámába besoroztassanak.

2. A magyar államvasutak nyugdíjintézetének tagjai közül csak igen kevésnek engedték meg azt, hogy ideiglenes minőségben a magyar államvasutnál eltöltött szolgálati éveik után a nyugdíj-jogosultságot megszerezzék, miglen a katonaságtól vagy más állami szolgálatból a magyar királyi államvasutakhoz átvetteknek, más intézetek szolgálatában eltöltött idő után a nyugdíj-jogosultságot megadják. — Kérelmezendő volna, hogy a magyar királyi államvasutak intézete általánosságban azonos eljárást biztosítson valamennyi alkalmazottak számára.

Minthogy az 1. és 2. pont alatt felsorolt kérelmeket méltányosnak tartom és ezeknek a memorandumba való beillesztése nehézséget nem okoz, azt javaslom: határozza el a bizottság, hogy ezen két kérelmet a memorandumba felveszi.

3. Az altisztek és szolgálók mozgalmát intéző bizottság elnöke azzal a megkereséssel fordult a tisztviselők mozgalmának 65-ös bizottságához, hogy a tisztviselők memorandumában az altisztekre vonatkozó részletekkel ne foglalkozunk, minthogy a memorandum-tervezet szerint számukra megállapított 1000 korona kezdőfizetés nem képez előnyt reájuk nézve, mert némely részük már ma is 1040

koronával kineveztetik, — továbbá a tisztviselők memorandumuma nem öleli fel az altisztek kérelmeinek összességét.

Az altisztek eme felszólalásából kitűnik, hogy az ellen szabadkoznak, hogy a tisztviselők memorandumuma az ő ügyükkel is foglalkozzék, és ha ezt teszszük, eljárásunkat olybá kívánják feltüntetni, amelyhez ők nekünk megbizást nem adtak.

Nehogy a magyar államvasuti tisztviselők memorandumszerkesztő bizottságának működése az altisztek körében félremagyaráztassék — méltóztassanak megengedni, hogy a következőket konstataljam:

A tisztviselők mozgalmának első gyűléseiben kimondatott az, hogy a mozgalom a m. kir. államvasutak alkalmazottainak minden kategóriájára kiterjeszkedik, az altisztek és szolgálók helyzetét a tisztviselői kar ismeri, helyzetük javítására irányult javaslatokat a memorandumszerkesztő bizottság épp oly mérvben tárgyalja, mint a tisztviselők köréből érkezettek.

Hogy az altisztek eme határozatunkról tudomással bírtak, bizonyítja azon körülmény, hogy a budapesti 65-ös bizottság megalakulása napján ezen bizottság tisztkara előtt megjelent az altisztek küldöttsége, mely saját gyűlésük eredményeként kérelmeiket pontozatokba foglalva, azzal adta át nekünk, hogy eme kívánságaikat a memorandum szerkesztése alkalmával vegyük figyelembe. Az altisztek eme kérelmei között az illetményszabályzat reájuk vonatkozó részének módosítása nem szerepelt: szerintük tehát az altisztek a 840 korona kezdő fizetés jogi alapján megmaradtak volna, holott a tisztviselők memorandumában az altisztek számára 1000 korona kezdő fizetést és a biztosított előléptetést az illetményszabályzat altiszti fizetésének legfelsőbb fokáig épp úgy kérelmezzük, mint a tisztviselők számára.

Ezeknél fogva azt javaslom, hogy az altiszti mozgalmat intéző bizottság elnökének megkeresése felett térjünk napirendre.

A szegedi üzletvezetőség tizenötös bizottsága és Forgó Antal hivatalnok a tizenegyedik órában számos indítványt tettek, melyek közül némelyik az imént előadottak szerint ugyanis bekerül a memorandumba; a többi pontokat mellőzendőknek azért javaslom, mert ezeknek tekintetbe vétele a memorandum minden részének felforgatásával járna és ma már csak arról lehet szó: megfelel-e a tárgyalás alatt levő memorandum-tervezet, igen! — vagy nem!

Mielőtt azonban a követendő eljárásra nézve javaslatomat megtenném és az előttünk fekvő memorandum-tervezet felett a vitát megnyitnám, méltóztassanak megengedni, hogy mozgalmunkról magáról és annak lefolyásáról néhány szót szólva, szives figyelmüket még néhány percze igénybe vegyem.

A mozgás és nyugalom arányos váltakozása a világegyetemben, az egyének és testületek szervezeteiben szükséges; hogy eme váltakozó funkció az egyénre és bármely egyetemességre üdvös legyen, úgy a mozgás, valamint a reá következő nyugalom tartamára nézve a helyes mértéktartás a lényeges. — A mi mozgalmunk is azon ponthoz került, hogy immár nyugalom kell, hogy felváltsa — mert a mozgást magunk is kell, hogy sokaljuk — és félnünk kell attól is, hogy az újságolvasó közönség is sokalja már. Mentségül a mozgalom megindítóit által követelt eljárásra nézve konstatalni kívánom, hogy mozgal-

munk 40 Celsius fokú külső hőmérsékletben indult meg; az első akció heve és a külső hőmérséklet által feltűzelve oly irányu határozatok hozattak, melyek végrehajtása a mértékadó köröknek kétségtelenül tanúsított jóindulatától megfosztának bennünket. Érttem ez alatt: a memorandumnak a képviselőházhoz, a miniszterelnökséghez és a pénzügy-minisztériumhoz való felterjesztését, záros határidők kitűzését, a bizottságoknak permanenciában való maradását. Ezen korábbi határozatok mellőzését hozom tehát javaslatba és kérem, hogy a követendő eljárásra nézve a következőket méltóztassanak elfogadni:

1. A 232-es bizottság a memorandum tervezet egészében elfogadja és elfogadásra ajánlja az országos értekezletnek is.

A 232-es bizottság elnöksége megbizatik, hogy a memorandumot elnök ur ő méltóságának és a kereskedelemügyi miniszter ur ő nagyméltóságának alkalmas időben és módon adja át.

Az elnök beszéde nagy hatást keltett, közben gyakran fölhangzott a tetszés és helyeslés nyilatkozása.

Az elnöki előterjesztés fölött kezdetét vette az érdemleges tanácskozás. A tárgyalás rendjére vonatkozólag különböző előterjesztések hangzottak el, végül abban történt megállapodás, hogy a szónokok mondják el észrevételeiket.

Margulit Kálmán a memorandumba néhány stiláris módosítást ajánl. A szolgák és altisztek fizetési táblázatának a *memorandumból való kihagyását ajánlja az érdekeltek direkt kérésére*. Jelenti, hogy a memorandum utazási átalánya a mérnökökre vonatkozólag úgy értelmezendő, hogy az osztálymérnökök és az osztálymérnökségekhez beosztott segédmérnökök eddigi utazási átalányai érvényben tartasanak. Az indítványokhoz az értekezlet hozzájárult.

Láposi Lajos, a debreczeni műhely képviselője, azt a teljesen megokolt indítványt terjesztette elő, hogy a művezetők, akik eddig altiszti rangban voltak, a tiszti státusba osztassanak be. Ez azért elodázhatatlan, mert érettségijük és önkéntességi joguk van és altiszti rangjuknál fogva, minduntalan kellemetlen helyzetbe kerülnek a katonai hatóságokkal szemben, miután többen tiszti rangot kapnak a tartalékban.

Rév Fülöp (Szeged) pártolja az indítványt s a memorandumba való beiktatását kéri.

Korbuly József (Arad) a kassai és a budapesti m. kir. állami ipariskola végzett növendékei készült-ségéről s gyakorlati tudásukról szót és alaposan megokolta, hogy a hivatalnoki jogosultság teljesen megilleti őket.

Az erre a kérdésre vonatkozó indítványokat az értekezlet elfogadta s elhatározta, hogy a memorandumban sürgeti az ügy megoldását.

Soós Miklós indítványozza, hogy az előléptetés és várakozási idő tabellájában az irodatisztek C) csoportba való elkülönítésétől álljanak el s ne tétesenek külön státusba az irodatisztek. Az indítványt egyhangulag elfogadta az értekezlet.

Margulit Kálmán visszautasítja azt a némely oldalról fölhangzott vádat, hogy a memorandum alázatos hangjában megalkuvás lenne és kijelenti, hogy a mozgalom energiája nem csökkent az akció megindítása óta, sőt az összetartás és az együttérzés még erősítette is. Ezután fölolvassa a zágrábi bizottság határozati javaslatát.

Erdély, Szabó, Fenyves Emil, Rév Fülöp, Vázsonyi Jenő, Bezerédy Ábel és mások felszólalásai után a javaslat módosításával elhatározták, hogy a 232-es bizottság, amely permanenciában marad, december 5-ikén újabb értekezletre gyűl egybe.

Ezzel a memorandumot az említett jelentősebb s némely csekélyebb stiláris módosítással többek hozzászólása után elfogadták. A memorandum átadására vonatkozólag abban állapodtak meg, hogy a memorandumot alkalmas időben az államvasutak elnökgazgatója, a 232-es bizottság tisztikara és a vidéki 15-ös bizottság elnökei, kiegészítve 24 bizottsági taggal, terjeszse a kereskedelemügyi miniszter elé.

A kétszázharminczkettes bizottság értekezlete ezzel az elnök és a tisztikar éltetésével egy óraker véget ért.

Az országos értekezlet.

A vasuti tisztviselők nagy testületének küldötti mintegy ötszázan lehettek együtt az országos értekezleten. Szinte szűk volt az a nagyterem, pedig erre az alkalomra még a székeket is kihordták és állva tanácskoztak a mozgalom buzgó bajnokai. Csupa reménység, csupa várakozás, ami a közhangulatában kialakult e gyülekezetnek.

Négy óra után nyitották meg az értekezletet. A résztvevők nagy tömegénél fogva itt már természetesen látszólag izgalmasabb volt a hangulat, de az elnökség tapintatos vezetése megeremtette most is azt a harmóniát, amely végig vonult az egész akción. A memorandumot, amelyet a »Budapesti Napló« augusztus hó 25-iki számának mellékletén teljes terjedelmében közreadott, az említett módosításokkal egyhangulag elfogadták. Lelkes éljenzéssel és tapssal szanckezionálták a vasuti tisztviselők törekvéseinek kodifikálását, amelynek megvalósulása ezer meg ezer család boldogulását és a tisztviselők munkakedvének izmosodását jelenti.

Szmazsenka Ernő elnök üdvözölte az értekezlet egybegyűlt tagjait, azután Margulit Kálmán előadó a 232-es bizottság határozatairól referál s elfogadásra ajánlja a memorandumot.

Mielőtt a memorandumot elfogadták volna, Lukács Aladár (Budapest) az egyetemet végzett tisztviselők előnyösítése ellen szól. Nem látja be, miért legyen az előléptetési idő rövidebb a mérnöki-és fogalmazói karban, holott a vasutnál mindenki egyformán veszi ki részét a közös munkából. Ha el is fogadja a memorandumot, vérző szívvvel nyugszik meg a memorandum A) táblázatában. (Ellentmondás és éljenzés.)

Naszády Géza (Szeged) pártolja az elhangzott véleményyt s különös figyelmébe ajánlja az értekezletnek, hogy a Tolnay-éra tisztviselői vannak a legrosszabb helyzetben s így az ő ügyük megoldása immár elodázhatatlan.

Margulit Kálmán az előtte szólók érvelését nem fogadja el és hangsúlyozza, hogy a nagyobb kvalifikáció nagyobb dotációt érdemel. (Helyeslés.)

Vázsonyi Jenő (Budapest) a mérnökök érdekében szólal föl s helyesen okadatulja a memorandumban kifejezésre jutott s az imént kifogásolt elvek jogosságát. Kiemeli, hogy a vasut végrehajtó szolgálatánál nemesak a tisztviselőknek, de nagy érdemük van az altiszteknek s a szolgáknak, a dotációban való teljes egyenlőségről még se lehet szó.

Korbuly József alelnök kérdése után a memo-

randumot lelkes éljenzés közben egyhangulag elfogadta az országos értekezlet.

Korbuly József: A mozgalom ez ünnepélyes pillanatában a tisztviselőket buzditja, hogy továbbra is pontosan és buzgóan teljesítsék hivatásukat, hogy a felsőbbség meglegedését teljes mértékben kiérdemeljék. A felsőbbség jóakarátába kell immár a a testületnek bizalmát helyezni s ezt a jóakaratot ki kell érdemelni. Hálás köszönetet mond a sajtónak, amely élénk érdeklődéssel kísérte a mozgalmat és segítette kialakulását. (Lelkes éljenzés.) A memorandum átadásáról tesz jelentést.

Radó Viktor (Debreczen) köszönetet mond a fiúmei vasuti tisztviselőknél, akik a mozgalmat megindították, a zágrábi tisztviselőknél, akik élénk tevékenységükkel szolgálták az akciókat, az elnököknél, az alelnököknél, az előadónak és a sajtónak.

A jegyzőkönyv hitelesítése után 6 óra felé ezzel az országos értekezlet lelkes éljenzés közben véget ért.

Mint a fentebbiekből látszik, a memorandumból kimarad az altisztek és szolgák tervbe vett fizetési táblázata, amit az érdekeltek maguk kívántak. Az altisztek és szolgák, illetve az előbbiekből még külön az állomási elöljárók és felvigyázók, szintugy az irodaaltisztek — egészen külön szervezték a a maguk mozgalmát és többet remélnek attól, mint amennyit a tisztviselők az ő számukra kieszközölendőknek vélték.

A négerek mint civilizált emberek.

Mindazon országok közül, melyekbe az afrikai néger rabszolgák bevitettek, sehol oly nagy mértékben nem gyarapodott e faj, mint az Unió déli államaiban. Az elmúlt századokban ugyan Amerikának egész forró égövi része előzőlötetett a négernek által, de statisztikailag bebizonyítható, hogy szaporodás csupán a déli tartományokban történt. Minden más országban észrevehetőleg fogytak, még ott is, ahol, mint pl. a román települők között, aránylag jobb bánásmódban részesültek. A román népek kevésbé erélyesek, de a mellett vállalkozók és hevesek, a germánoktól abban különböztek, hogy emberiesebben bántak rabszolgáikkal. És mégis, ez sem akadályozhatta meg e fajnak sem rohamos csökkenését, sem erkölcsi elfajulását. Észak felé maga az égalj is áthághatlan gátat vetett szaporodásuknak azáltal, hogy az északi államok hidege romboló hatást gyakorolt rájuk.

Nevezetes, hogy a néger gyarapodása azon pillanat óta szűnt meg, midőn társadalmi és politikai tekintetben egyenjogusítottak. Kétségtelen, hogy a forró égöv legerősebb lakosa a néger, ki emberi bánásmód mellett nem szenvedne a rabszolga munka alatt, de baj, hogy csak kényszerítve dolgozik. Felszabadítása után, ami igen természetes, ismét csak rabszolga lett, és pedig tunyaságának rabszolgája. Ezt előre lehetett tudni, miután volt már tapasztalás erre nézve, t. i. az, melyet a rabszolgák felszabadítása a britt gyarmatokban nyújtott. És mégis az Unió vezérférfiai nem vették tekintetbe e tapasztalást, és — helyesen tették. A rabszolgaságban sinlődő népet a maga lábán jární nem tudó gyermekhez hasonlíthatjuk. Az ily gyermek megszokta a pórázon való vezettetést, s mihelyt ez megszűnik, nem tudva még a maga lábán jární, öntudatlanul is rosszul használja fel szabadságát. Megszűnván a

nyomás, mely alatt él, és szabadon bocsáttatván, természeténél fogva is könnyebb végén fogja a dolgot. Így volt ez a négerekkel is, felszabadításuk első idejében visszaéltek a szabadsággal, tétlenek, sőt könnyelműek, kicsapongók levének. Ennek következménye volt, hogy elhanyagolván a művelődést munkát, s elvetvén magukat, mélyebbre sülyedtek alá, mint valának elébb; afrikai módon értelmezték a jó életet, kerültek az iskolákat, s ennek következtében tudatlanság, babonáság még inkább terjedt közöttük, mit a »kigyótisztelet« vagyis a »wodizmusnak« terjedése bizonyít. Számbelileg is csökkentek egy idő óta, amint ezt a fehérek és négerek halandóságának statisztikai adatai is bizonyítják.

Az utolsó évtizedben, 1860 — 1870-ig, a néger faj szaporodásának, az amerikai viszonyokhoz arányosítva, körülbelöl 1 milliónak kellett volna lenni valóságban csak 438,179 volt. S ha már a szeczeszcionális háború nagyban fogyasztotta a feketék számát, a felszabadításnak közvetlen következményei is nagy mértékben járultak ehhez. Elűzve akkori tartózkodási helyeikről, önmaguknak és sorsosuknak átengedtetve, sokan megtörtek a szenvedések és nélkülözések sulya alatt, különösen pedig a gyermekek, kik rendes ápolásban nem részesültek. Az 1870-iki népszámlálás szerint az Unió lakossága 33.589,347 fehér, és 4.880.009 színes ember volt; az elsők közül elhalt 356,771, az utóbbiakból 67,461. Amint látható, az összes halálesetekben, több mint egy ötöd esik a négerekre, bár ők az összes lakosságnak csak mintegy hetedrészét képezik. Minél sűrűbb volt valahol a néger lakosság, annál aránytalanabb volt a halálozási szám. Az északiabb államokban különösen, így pl. Uj-Yerseyben 1860-ban még 25,318 néger volt, 1870-ben már csak 24,671. A fehérek szaporodása az egész Unióban, 39, 36 és 30% volt az 1840—1870-ig terjedő három évtizedben, a négerké ugyanezen idő alatt 29, utóbb 22, végre csak 11%.*)

Mindezen kedvezőtlen viszonyok azonban, mint az a dolog természetéből önkényt következik, csak a felszabadítást, az emancipációt közvetlen követő időre vonatkoznak, ami a fentebb mondottak után igen természetes. A magára hagyott ifju kezdetben soknemű botlásnak van kitéve, de a tapasztalás, az önkáran való tanulás, látkörének szélesbedése öntudatára ébresztik, s ekkor kettőzött erővel iparkodik a mulasztottakat kipótolni. 1870 óta tényleg jobb is a négerek állapota, mint az közvetlenül az emancipáció után volt, ők is belátják már a munkának, a tanulásnak szükségét, s bár nem óriási léptekkel, de közelednek a haladás felé.

Az Unió kimondván a néger faj társadalmi és politikai egyenjoguságát a fehérekkel, minden válaszfalat lerontott, mely addig fennállott. Jövőben, sőt már most is, nyitva van előttük minden út, akár az elnöki székre is feljuthatnak. A politikai korlát ledőltevel megszűnt lassanként a társadalmi is, és midőn a legfelsőbb törvényszék egyik tagjává néger lett, a szenátus kimondotta, hogy a vasuti szabályzatok azon pontja megszüntetendő, melynek értelmében a

*) Európában a népesség szaporodása, azon országokban, melyekben a szaporodás aránya kedvező, évenként 1—1½% szokott lenni, nálunk Magyarországon nem egészen 1%—ot tesz, Oroszországban 1½% a rendes szaporodás. Az Unióban azonban ez egészen másképp van, persze itt a bevándorlás is nagyban előmozdítja a szaporodást, de mindent összevéve, a négereknek nincs okuk félni, hogy kivesznének, mert az 1%-os szaporodás mindig megvan.

szines utazók számára külön vagonok legyenek berendezve; és Wilson massachusettsi polgár indítványára megtiltatott az összes vasuti és gőzhajózási vállalatoknak, hogy járműveiken külön helyet tartssanak fenn a négerék számára.

Az északiabb államokban igen sok néger és mulatt*) jelentékeny és előkelő állásba emelkedett már, mindamellett tény az is, hogy a fehérek nem igen érintkeznek velök, s nem tennék ezt még akkor sem, ha az afrikai vér csupán a göndör hajban és a szemekben nyilatkoznék. Soha sem egyesül a fehér ember a négerrel valamely közös vállalatra, s a négerék az Unióban még mindig s mindenütt külön fajt és társadalmi osztályt képeznek. Megvannak saját templomaik, iskoláik és ügyvédek, némely városokban még külön lakásaik, melyeken kívül ugyszólván sohasem végeznek üzleteket, hanem csak a legalantibb helyzetben, mint szolgák vagy felvigyázók, működnek. A még oly csinosan öltözött négernek megjelenése a társaskocsin, színházakban vagy vendéglőkben még most is nagy feltűnést okoz, és iparkodnak is őket szép szerivel a lehetőségig távol tartani. Ugyszólván sohasem látni őket a gőzhajók szalonjaiban vagy a Pullmann-féle háló-vagonokban, legtöbbször a dohányzó-kocsikban huzódnak meg. A törvény előtt egyenlő jogokkal bírnak a fehérekkel, de a társadalomban még nincs eltörölve származásuk bélyege. Nem a gyűlölet vagy megvetés okozza ezt, hanem bizonyos ösztönszerű tartózkodás, mely részben a szegény négernek rút külseje, részben pedig nyáron kellemetlen kigőzölgése által idéztetik elő. Ez oka annak is, hogy a fehér és néger sohasem foglalnak helyet egy asztalnál, hogy a dohányzó-kocsikban a néger melletti ülés mindig üres marad, még ha ezen kívül más ülés nem is volna szabad. Mindez azonban csak a szabad négerekre vonatkozik, mert legnagyobb része e fajnak az északi államokban szolgálai minőségben működik, a vendéglőkben, s mint inasok és kocsisok a magánházakban, s ezen korlátolt helyzetben pótolhatlanok és a fehéreket nagyban felülmulják ügyességben. Mint ilyenek kitűnőek, s amint a szezessionális háború előtt, úgy utána is a fehérek az urak s a négerék a szolgák.*)

Az afrikai fetis-imádás el van terjedve az amerikai négerék között is, és pedig igen nagy számu követője van s a kigyótiszteletnek élén egy főpap áll, a »papa Wodu«. Wodu alatt értetik azon bűv, mely a fetis titkos ereje által gyakoroltatik. Ez erő maga »obiah«-nak neveztetik, s aki azt gyakorolni tudja, az »obiah-férfi«. Különösen a Kongóból behozott négerék gyakorolják e babonát még maig is, és pedig a legnagyobb buzgósággal. És miután számos növény erejét ismerik, melyekről még az ottani orvosok sem tudnak semmit, és valóban gyakran igen sikerült gyógyításokat is végeznek, s ezenkívül bájitalok, gyorsan vagy lassan öló mérgek készítésében is igen jártasak, könnyen érthető, hogy nimbusuk nem csupán megmarad, hanem napról-napra emelkedik is. A fetis rendesen egy nemrégiben meggyilkolt ember sirhantjából vett rögből áll, melyet különféle színű tollakkal, krokodil-fogakkal díszítenek s belőle valamely állathoz hasonló torzfejet készítenek. Ezen talizmán azután a meg-

büvölendő házában elrejtetik, s miután az obiah-férfiak áldozataikat alattomos módon értesítik, hogy a fetis házaikban el van rejtve, ezek elvesztik nyugalmukat és csupa aggodalomból is betegek lesznek, sőt, ha időközben a bűv fel nem oldatik, meg is halnak.

Mint mindenütt tapasztalható, nem csupán a feketék hisznek szilárdul az ily babonában, hanem még a műveltebb fehérek is gyakran hagyják magukat elbolondítani általa.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Egy angol bíró. Nagyon eredeti ember volt Robert Malcolm Kerr angol bíró, ki miután 42 évig a londoni city kádija volt, most nyolczvanéves korában a magánéletbe vonult vissza. A vén skót a közönségestől annyira eltérő karakter volt, hogy méltán beillenék Dickens hallhatatlan képcsarnokába. Mogorva külseje daczára alapjában véve igen jó szívu ember volt; gunyoros, egyenes modoru, rettenthetetlen és becsületes. Nagylelkü volt és akárhányszor jót tett a szegényekkel, de mindazonáltal takarékos. Nagyon gyorsan dolgozott és a tárgyalásokat nagyon megrövidítette azzal, hogy a felesleges tanuk kihallgatásának elejét vette. Az ügyvédeknek persze, kik szeretik szaporítani a perköltséget, ez nem tetszett, de a vén bíró ezzel nem törődött és amellet, hogy az igazságot kereste, minden egyes esetben arra törekedett, hogy a perköltségeket mentül jobban redukálja. Itéleteiben mindig volt valami, amit érdemes volt meghallgatni. Egyszer egy tizenegy éves fiut vezettek eléje, ki betört egy boltba és édességeket lopott. Kerrnek nem tetszett, hogy az igazságszolgáltatás gépezetét ilyen kicsiség miatt működésbe hozza és így szólt: »Sokkal okosabb lett volna, ha a fiut közvetlenül a tettenérés után kiviszik az udvarra és ott nyomban megbüntetik úgy, mint ahogy a tanító az iskolában szokta«. Igazi ostora volt az uzsorásoknak. Egyszer egy új Shylockkal volt dolga, ki daczára annak, hogy az eredetileg kölcsön adott összeget már négyszeresen megkapta, még kétszerannyit követelt kamatok fejében. Kerr elítélte az alperest. »Önnek meg kell fizetnie ezt az adósságot« szólt hozzá Kerr szigoru hangon, »de részletekben fizetheti: minden hónap elsején egy pennyt.« Ilyen részletek mellett a pernyertes uzsorásnak Mathuzalem életkora se lett volna elég, hogy követelése teljes törlesztését megérje. Az egy pennys havi részleteiből jutni fog még a harmadiziglen való utódainak is. Egyszer egy adós esküdözött előtte, hogy nem fizethet, mert az üzlete egy fillér hasznot se hoz »Hát akkor miért nem adja el másnak«, szólt a bíró, »ezt a rossz üzletet, mely magát ki nem fizeti«. Egyszer egy szivarkereskedő érvényesített Kerr előtt egy követelést. Az alperes tagadta, hogy ő a felperesnél szivarokat vásárolt. A szivarkereskedő könyveivel bizonyított. »Ez az ön összes bizonyítéka?« kérdezte a city bölc Salamonja. »Igen.« »Nohát akkor ide hallgasson. Menjen haza, könyveljen a nevemre 1000 font követelést szivarokért, küldje el a számláját és én majd megtagadom a fizetést. Aztán próbálja meg követelése jogosságát a könyveivel bizonyítani.« A kereskedő becsapta a főkönyvét és elment. A vén bírótól olyan leczkét kapott, mely többet ért, mint az az összeg, melyet a pörben elvesztett.

*) Igy neveztetnek azok, kiknek szülei közül az egyik fehér s a másik fekete.

*) Lásd Hesse-Wartegg: Nordamerika stb. II. kötet, 17-18 l.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Az áruló.

Regény.

— Irta: M. Z. —

(Folyt.)

MÁSODIK RÉSZ.

— Azt a sebesültet hozzák előbb ide a kapu elé. Látni akarom. Addig a kapu nem nyílik meg senki előtt.

— De mi békés emberek, vadászok vagyunk, jó ember — felelé vissza Fritz Veelderen apónak. — Nem szándékozunk semmiképen alkalmatlankodni, csupán elszerecsétlenül barátunk számára kérünk hajlékot és némi segélyt.

— Azt majd meglássuk — mondá a farmer. — Addig azonban nem nyílik ki a kapu.

A kafferek csoportja közben mind közelebb jött a tanyához. A vadászok szolgálói lóháton kísérték őket s az egyik szolga egy vezeték-lovat is hozott magával. Mindjobban látható lett, hogy gallyakból font nyugágyon hoznak valakit. Csakhamar mindenki meggyőződhetett róla, hogy ez a valaki egy fehér ember. Sőt nagyon is fehér. Mert arcát halálos sápadtság borította, és szinte úgy nézett ki, mintha már halálra vált volna. Ez a nagy halvány-ság szinte kiritt abból a fekete környezetből.

Veelderen apó látta, hogy ezek igazat beszéltek. Hanem azért mégsem nyitatta ki a kaput. Csak annyit tett egyelőre, hogy amikor a menet a ház közelébe ért s a kafferek tanácstalanul, kérdőleg állottak meg a maguk terhével a kapu előtt, leszólt Duvalhoz és Fritzhez:

— A kafferek tegyék le a sebesültet a hordágygyal együtt a földre. Azután minél előbb távozzanak a ház tájékáról.

Duval és Fritz kiadták a maguk szolgálinak a vonatkozó rendelkezést, amit ezek hazai nyelvükön tolmácsoltak a feketéknek. Dühös pillantások voltak erre a válasz és amikor terhüket letették a földre, egyikük-másikuk fenyegetődzve emelte fel az öklét a kapu melletti lőrések felé. De nagyon hamar lekapták megint a kezeiket, amint ezeken a lőrésen vagy egy feltucat puskacsó kíváncsiskodott ki hirtelenében.

Hosszas cihelődés és huzavona után, aminek Duval néhány pénzdarab átnyújtásával vetett véget, a fekete sereg elindult visszafelé. Ugyanakkor Veelderen apó hangja hallatszott megint.

— A kaffer szolgák is szálljanak le a lovakról és lőtávolon kívül távozzanak a ház mellől.

— De uram, ezek a mi szolgálaink. Ezekre szükségünk van, hogy a beteget bevigyék az udvarra.

— A beteget majd behozzuk mi magunk. Hanem kaffer ember az én udvaromba nem teszi be a lábát.

Mit volt mit tenni, a szolgálaknak le kellett szállniok és jó messzire elmenniök a háztól. Mikor ez is megvolt, a fegyveres leányok egyik része és Francois a kapuhoz mentek és kireteszelvén azt, kimentek a jövevényeket fogadni, jobban mondva a beteget behozni. A másik részük nem tette le kezéből a fegyvert, hanem hol a két európai idegent figyelték meg, hol a ház körüli tájékat kémlelték.

Mary, a szőke szépség, akit Veelderen apó a sebesült ember ápolónőjévé nevezett volt ki, persze

az előbbiekkal tartott s csakhamar aggódó gondossággal vizsgálta James lordnak arczvonásait.

A lord pedig tágra nyílt szemekkel bámulta a finom, bájos vonásokat. Annyira el volt gyöngülve a hosszú uton való rázás folytán, hogy még kezét sem bírta megmozdítani. Ámde minél tovább nézte ezt a vadonba csöppent angyali arcot, szemei annál élénkebb kifejezést nyertek. Szinte meglátzott rajta, miként kezd ismét életre kelni.

Mary pedig nem tágitott többé mellőle. Mikor a leányok felvették a hordágyat, hogy beljebb vigyék az udvarra, onnan meg az egyik benyíló szobába, bársonyos puha kezeckéjét a lord feje alá támasztotta és így óvta azt meg a rázkódtatástól. A szobában, amíg a leányok és Veelderen apó a sebek ujabb és rendesebb bekötözését látták el, gyengéden meg-megcírogatta a lord arczát. Mindig talált ki valamit, amivel a sebesültnak fájdalmait enyhíthetőnek vélte. És mindezt oly természetes egyszerűséggel, oly gyöngédséggel és szeretettel tévé, mintha a saját édes testvérének gondozása lett volna reá bizva.

A lord pedig, aki többé nem vette le szemeit a leányról, nem érzett sem fájdalmat, sem gyöngédséget. Gondolatai, úgy látszott, egészen máshol kalandoznak és nem a maga nyomorúságán.

Odakint a kapu ismét bezáratott és bereteszel-tetett és most már csak egy leány maradt fent őrszemnek. A többiek ismét házi dolgaik után láttak.

Fritz és Duval odáig voltak a bámulattól. Egy jámbor, csendes farmot véltek itt találni s egy megerősített váracsa jutottak, melynek védői tulnyomó részben asszonyi népek. Mert a két férfiun kívül nyolcz leányt számláltak. Robusztus, izmos alakok pedig, akikkel nem lett volna tanácsos holmi közönséges férfi-népnek kikezdenie. Csak az az egyik, az a szőke haju, volt egészen más. Az, mintha nem ebbe a családba tartoznék, hanem valamely nagyvilági városnak legelőkelőbb köreiből szakadt volna ide.

Veelderen apó, a farm gazdája, mikor James lordot a ház legjobb szobájában elhelyezte és szakavatott kézzel bekötözte volt, a két idegenhez fordult.

— Most pedig mondják el előbb, kicsodák önök és mi járásban kerültek el erre az elhagyatott tájékra.

Fritz is, Duval is elbeszéltek, hogy mi szándék hozta őket Dél-Afrikába és hogy mennyi mindenféle élményben volt már eddig is részük. Elbeszéltek Lebordier barátjuknak rejtélyes eltűnését és azt, hogy milyen eredménytelenséggel jártak eddigi kutatásaik.

Az öreg farmer nyugodtan hallgatta végig az elbeszélést, azután hosszasan gondolkozott.

— Tehát a barátjuk — kezdé végre. — Es ő is francia, mint ön, uram. Vagyis a mi barátunk. Hát ha nem tévedek, talán adhatok némi utbaigazítást, hogy hol, merre kelljen barátjukat keresniök. Hanem előbb hadd mondjam el önöknek, hogy miért tartom a házamat annyira elzárva és miért vagyunk mi annyira bizalmatlanok minden idegen iránt.

(Folyt. köv.)

A visszaszerzett becsület.

(Francziából.)

(L.) Perron Péter szegény halász létére három fiút nevelt fel. A két idősebbet elragadta a tenger, ez a telhetetlen moloch, mely a szegény halászokat csaknem minden évben megtizedeli.

A kétségbeesett apa most már egyetlen megmaradt fiát nem merte e veszélyes mesterségre adni, hanem szerény anyagi tehetsége szerint taníttatta, és amint Berti 17-ik évét betöltötte, Párisba küldötte, hol egy nagyobb kereskedő-házban nyert alkalmazást.

Bizony messze esett tőlük a gyerek s Perron apó és felesége nem is nagyon remélhették, hogy gyakran láthatják fiukat, de mégis vigasztalták magukat:

— Ezt az egyet legalább nem rabolja el tőlünk a tenger, s ha távol van is, de legalább tudjuk, hogy él és szeret bennünket.

Nem tudták szegények, hogy ebben a dicsfényvel övezett, ragyogó Párisban még nagyobb veszélyeknek van kitéve az ember, mint az örökösen hullámzó, tajtékzó tengeren.

A fiatal Perron Bertalan nemsokára katonai kötelezettségének tett eleget, s ezután pár hónapot szüleinél töltve, újra elfoglalta helyét, de ezuttal már mint pénztárnok.

Ez volt szerencsétlensége. A pénz, melyet kezelt, elszédítette; nem azért, mintha el akarta volna tulajdonítani, de azt hitte, hogy abból kölcsönvéve, megkísértheti szerencsését a lóversenyeken.

Bizonyosra vette, hogy nyerni fog, s feltette magában, hogy azonnal visszateszi a kölcsönvett összeget.

Fájdalom! A szerencse nem kedvezett neki; egy nap nyerve, másnap veszítve, egyszerre csak azon vette magát észre, hogy már ötezer frank hiányzik a pénztárból, és pedig éppen a szokásos pénztárvizsgálat előestéjén. Ekkor elveszettnek, megbecstelenítettnek látta magát. Honnan teremse elő e pénzt? Pedig bármi áron is elő kellett teremtenie.

Ilyen helyzetben sodorhatják bűnbe a hibás embert a rossz benyomások.

Egy idő óta szoros barátságot kötött egy Dorval nevű fiatal emberrel, akinek szülei mint meggazdagodott kereskedők, nagy házat vittek és igen látogatott estélyeket adtak.

Barátja által bemutatva, Perron Bertalan rendszer vendége lett a háznak. Zenéltek, tánczoltak Dorvaléknál és Perron Bertalan nemsokára oly bizalmas barátja lett a háznak, hogy a bizalmasabb ebédekre is meghívták. Már egészen otthonosan érezte magát, ismert mindenkit, ismerte az egész házat, s tudta, hogy a háziak mily kevésbé őrzik vagyonukat. Elhatározta, hogy e körülményt hasznára fordítja.

A szerencsétlen már teljesen önkivületi állapotba jutott.

Egy este, éppen társas-estély volt, óvatosan eltűnt a szalonból s felment a második emeletre, ahol Dorval urnak irodája volt. A szoba nyitva volt.

Tapogatva kereste meg a pénzszekrényt, melyet barátjának atyja néha az ő jelenlétében is kinyitott... A kulcs véletlenül benne volt... Már a bankjegyek között kaparászott, midőn hirtelen az ajtó kinyílt s a szoba közepén függő villamos-lámpa kigyulladt világánál Dorval urat pillantotta meg.

Ez is észre vette őt.

— Ön! Ön itt! — kiáltott fel.

Perron Bertalan nem volt képes felelni; lehajtotta fejét s érezte, hogy meg van semmisülve.

Dorval ur látva e zavart és a nyitott pénzszekrényt, azonnal tisztában volt a helyzettel.

— Perron ur! — mondá — Ön tolvaj!

De a megérdemelt megszegényítésre a fiatal ember felemelte fejét.

— Nem, — mondá — én nem loptam... De igenis loptam volna, ha ön közbe nem lép... Áldom érte az Istent! De azért ön tönkre tehet engemet, s kétségbeesésbe kergetheti szerencsétlen atyámat, ki a legbecsületesebb ember a világon... Kezeit összekulcsolva, szakgatott hangon tette hozzá:

— Kegyelmezzon uram! Kegyelmezzon meg legalább szegény atyámnak!

Dorval urat meghatotta e fájdalom, melyből még a tisztességes gondolkozásmód sugárzott ki. Az ajtót bezárta és visszajött a fiatal emberhez.

— Miért akart meglopni engemet? kérdé tőle.

— Tudni akarja?... Nos hát legyen!... Megvallok mindent.

Erre elmondotta, hogyan engedte magát a pénz által elcsábíttatni és hogyan veszítette azt el — és így fejezte be:

— Igen, ezt az 5000 frankot akartam kivenni... Esküszöm önnek, hogy egy fillérrel sem vettem volna ki többet és különben is szándékom volt, hogy egykor visszafizetem!... Ha ezt az 5000 frankot visszatettem volna, meg lettem volna mentve, senki se tudott volna vétkemről... A sors nem akarta... Most már akár feljelent ön, akár nem, becsületemnek vége van!... De ezt nem fogom bevárni.

— Hát mit fog tenni?

— Golyót röpítek a fejembe és ezzel bűnhődöm.

— Hát édes atyjára nem gondolt, midőn erre határozta magát?

— Ellenkezőleg, éppen azért határoztam erre magamat, mert nem akartam, hogy megvessen és átkozzon.

A fiatal ember oly határozottsággal beszélt, hogy Dorval ur egy perczig sem kételkedett, hogy végrehajtja tervét és szánalomtól meghatva, így szólt:

— Perron Bertalan ur, hajlandó-e esküt tenni?

— Mire, uram?

— Hogy elhagyja Páris és visszatér családjához.

— A törvény keze ott is ugy utólér, mint itten.

— Nem, a törvény nem fogja önt üldözni, mert holnap visszateszi pénztárába a hiányzó 5000 frankot.

Együttal szekrényéből 5 darab 1000 frankos bankjegyet vett ki és Perron Bertalan felé nyújtotta.

A fiatal ember hangtalanul állott előtte, mert a megindulás összeszorította torkát; végre zokogás által félbeszakított hangon így hebegett!

— Oh! Uram, ennyi nagylelkűség!... Ön visszaadja életemet!... Igen, menekülni fogok Párisból, visszatérek kedveseimhez, kiket sohasem kellett volna elhagynom!... Az én erős karjaimmal és bátorsággal mindenütt megkeresheti kenyerét az ember... Oh, köszönöm uram, köszönöm!... Reményilem, hogy visszaadhatom ezt önnek egykor...

— Nincs rá szükség — szakítá félbe Dorval

ur. — Mindez köztünk marad, most pedig menjen a szalonba s rosszullét ürügye alatt hagyja el házamat örökre. Mi többé nem ismerjük egymást. Isten önnel!

II.

Nyolcz év telt el.

Junius végén volt, azon időben, mikor a párisiak nagy tömege a szűk falak közül kimenekülve, szétárad a tengerparti fürdőkben.

Treportot, mint egyik legközelebbi tengeri fürdőt, valósággal elárasztották vendégekkel az északi vasut naponként érkező vonatai. Sokan csak pár órai tartózkodásra jöttek, némelyek azonban az egész idényt ott töltötték.

Ez utóbbiak közé tartozott Dorval ur, ki feleségével együtt már két hete itt tartózkodott.

Sorra látogatták már a nevezetesebb tengeri fürdőket és ez évben itt akarták tölteni az idényt.

Hatvan éves koruk daczára sokat sétálgattak és a fürdön kívül eső elhagyottabb magas pontokon ülve, tekintetükkel követték a tenger hullámain ringó kifeszített vitorláju halász-bárkákat.

Dorvalné asszonyt egészen megigézte ez a messze elnyúló kép szemlélete, de egyuttal félelemmel is töltötte el; a roppant vízfelület látása borzongást idézett elő nála, s még eddig férje nem tudta reá birni, hogy egy kis csolnakázásban is részt vegyen.

Egy napon végre beleegyezett. A tenger csöndes volt, alig mozgatta egy kis nyugoti szellő. Éppen vasárnap volt. Az ünnepi vonatokkal érkezett zajos társaságok előzönlötték a hajókat. Ez az általános vigság, mozgás felbátorította őt. Mindazonáltal remegve foglalt helyet férje mellett az egyik csolnakban.

A körülbelül 20 vendéggel terhelt csolnak csakhamar kivezett a csatornából s kifeszített vitorláival neki vágott a sik tengernek. Nagyszerű élvezet volt, körülbelül egy fél óráig. Alig lehetett észre venni a csolnak ingását. De alighogy visszafelé fordultak, egy felleg tünt fel a láthatáron s hamarosan elborította az égboltozatot, miközben erős szél, vihar támadt.

A tenger mozogni kezdett, egymást kergették a hullámok s hol felemelték, hol leejtették a kis csolnakot. A vihar teljes erővel tört ki s villámok hasogatták a sötét fellegeket.

Dorvalné megrémülve huzódott férjéhez, ki hasztalanul igyekezett őt megnyugtatni.

Már közeledtek a rakodóhoz.

Hirtelen egy irtózatosszerű mennydörgés közben, a csolnak orra mélyen előre billent s a szegény asszony rémületében hátradőlve, belezuhant a tengerbe; ruhájából egy darab a férje kezében maradt.

Dorval ur halálra rémülve ugrott fel.

Az egyik csolnakos segítségére akart sietni a vízbe esett nőnek, de egy ember már megelőzte, a rakodóról észre vette a balesetet és azonnal a tengerbe vetette magát.

Néhány hatalmas tempóval elérte a fuldokló nőt, visszavitte a hajóhoz, hol tiz kar is nyult ki érte egyszerre.

Meg volt mentve!...

A bátor életmentő visszauszott a rakodóhoz és eltűnt az összegyűlt sokaság között.

Mindez oly gyorsan történt, hogy az öreg asszony még eszméletét sem veszítette el, s mosolyogva mondá férjének.

— Hála Istennek, nincsen semmi bajom...

Dorval ur a felindulástól még mindig haloványan a csolnakoshoz fordult.

— Ismeri azt az embert?

— Ki ne ismerné? ... Ide való, éppen olyan halász, mint én... Számát sem tudom azoknak, akiket az már megmentett.

— Hogy hívják? És hol lakik?

— Csak Perron Bertalant kérdezze, minden ember megmondja hol lakik.

— Perron Bertalan! — ismétlé Dorval ur, kinek ez a név valamit juttatott eszébe. — Igen, ő lesz az!

III.

Egy órával később, mialatt neje más ruhát öltve, kissé ledőlt, hogy izgalma kipihenje, Dorval ur egy szűk hegyi utcában már Perron Bertalan ajtaján kopogtatott.

Egy harmincz éves asszony, karján egy kis csecsemővel, fogadta az érkező vendéget.

A lakás nagyon falusias volt, de minden tiszta és rendes volt benne. Azonnal meglátszott, hogy szorgalmas háziasszony gondozza.

A többi gyermekek — egy öt éves fiu és egy 3 éves kis leány — tágra nyitott szemekkel bámulták az idegent.

— Itt lakik Perron Bertalan? — kérde a jövevény.

— Igen uram, itt lakik.

— Ön kétségkívül neje s ezek itt gyermekei?

— Eltalálta, uram.

— Szeretnék vele beszélni.

— Oh, mily kár, hogy még nem jött haza!

— Sokáig késhetik még?

— Ezt nem tudom. A párisi vendégekkel ment el csolnakon. Tetszik tudni, vasárnapokon így keresünk egy pár garast.

— Ön nem is tudja, hogy egy órával előbb egy szegény nőt mentett ki a tengerből?

— Természetesen, miután dél óta nem is láttam őt. De különben ez éppen nem lep meg.

— Mondja csak, nem lakott az ön férje azelőtt Párisban?

— Igen, fiatal korában. Hivatala volt. De vizszajött és atyjával együtt a becsületes halászmesterséget folytatta... Pedig az öreg nagyon ellene volt. De Berti hajthatatlan maradt és ennek daczára halász lett belőle... Azután egybekeltünk, szülei pedig elhaltak... Nem vagyunk gazdagok, a halászat rosszul jövedelmez, de megelégszünk azzal, amink van, s boldogok vagyunk.

E pillanatban az ajtó kinyílt s egy férfi lépett be.

E napsütötte arcban, kuszált szakállal és durva halász-ruhában Dorval ur nem ismerte fel a hajdani elegáns fiatal embert. De a két kicsi elébe szaladt az érkezettnek, és »papa« kiáltással nyakába ugrottak. Dorval ur tehát nem kételkedhetett benne, hogy ő az.

A halász azonban azonnal felismerte őt; megállott s meglepetve kiáltott fel:

— Dorval ur!

— Igen, én vagyok barátom, s most rajtam a sor, hogy köszönetet mondjak önnek. Igen, »köszönöm«, hogy megmentette az én kedves és jó életársamat... Perron Bertalan! Ön nagy és nemes

lélek!... Tisztelem és becsülöm önt!... Szoriton velem kezét!

— Oh, uram! — hebegé megzavarodva, de boldogan a halász, s mire a kézszorítást viszonzta — én oly sokkal tartozom önnek!

— Barátom, most én vagyok önnek adója!... És az is leszek mindig!... És az is leszek, amíg élek... Mindazzal, amit önért és az övéért tenni akarok és tenni fogok, soha sem fogom tudni leróni tartozásomat!

ANEKDOTÁK.

A kis őszinte. — Ugy-e, kedves bácsika, hogy ha te egyszer ott leszel, ahová a papa szeretné már, ha elmennél, akkor sok levélbélyeget küldesz majd nekem.

— Igen édes fiam, de hát bová kíván engem a papa?

— A pokolba, bácsikám.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szrubián Ede, Temes-Kubin, 3 korona 68 fillért; László Ferencz, Kolozsvár, 5 korona 40 fillért; Halász Antal, Szombathely, 6 korona 40 fillért; Kertész Albert, Szaár, 6 korona 70 fillért; Biró Ede, Kovászna, 6 korona 80 fillért; Kondor Gyula, Sz.-Balla, 6 korona 80 fillért; Nagy Tódor, Gunja, 6 korona 80 fillért; Horváth Gábor, Csála, 6 korona 90 fillért; Ujváry Péter, Szegzárd, 7 korona 10 fillért; Szalmuther József, Kismarton, 7 korona 80 fillért; Matyasovszky Gyula, M.-Szék, 8 korona 70 fillért; Béczy Vincze, Ivancez, 9 korona 90 fillért; Szathmáry József, Dorogh, 9 korona 90 fillért; Csáky István, Arad, 9 korona 90 fillért; Magyar Mihály, Kis-Várda, 10 korona 20 fillért; Iltsik L. Árpád, Zimony, 11 korona 74 fillért; Zsebők István, Ács, 12 korona 10 fillért; Balázs Márton, M.-Ludas, 13 korona 11 fillért; Kocsis István, Piski, 13 korona 43 fillért; Nagy Sámuel, Debreczen, 13 korona 60 fillért; Lovass János, Nagy-Károly, 14 korona 65 fillért; Kemény Pál, Budapest, 15 korona 56 fillért; Cseh Sándor, Uj-Péteri, 15 korona 72 fillért; Galba Mátyás, Lipótvár, 16 korona 10 fillért; Könyves Kálmán, K.-Félegyháza, 16 korona 10 fillért; Máté Kertész Mihály, Ujszékely, 16 korona 39 fillért; Schiller Miksa, Breznóbánya, 16 korona 40 fillért; Löcsey György, Tövis, 17 korona 30 fillért; Petykó András, Eger, 18 korona 33 fillért; Schmelhaus Emil, Gány, 18 korona 82 fillért; Moldoványi Ferencz, Kiszács, 19 korona 79 fillért; Bartók Béla, Oroszka, 22 korona 70 fillért; Gottlich Márton, Szt.-Lőrincz, 23 korona 12 fillért; Tóth Ferencz, Anina, 24 koronát; Sziklai László, Budapest, 26 korona 33 fillért; Gáspár Vilmos, Csákova, 26 korona 40 fillért; Dániel Sándor, Banicza, 27 korona 20 fillért; Egyházy János, Esztergom, 28 korona 60 fillért; Vécsei Vilmos, Budapest, 29 korona 64 fillért; Vizvári Antal, Királyháza, 31 korona 52 fillért; Deutsch Jakab, Zágráb, 31 korona 80 fillért; Zsigó György, Nagy-Várad, 38 korona 32 fillért; Nedeczky Ottó, Nagy-Maros, 39 korona 58 fillért; Radó Ignác, Kis-Czell, 39 korona 60 fillért; Holubek Lambert, Miskolcz, 43 korona 90 fillért; Guttmann Ignác, S.-A.-Ujhely, 52 korona 98 fillért; Vogyeráczy József, Budapest, 64 korona 51 fillért; Polgár Sándor, Fiume, 72 korona 94 fillért köszönettel nyugtazzuk, megfelelően elszámoltuk. — Méda István,

Nagy-Szombat, december, január és február hónapokra, főleg 2 korona 50 fillér; Czifrik András, Lőrinczi, márczius, április, május, június, július és augusztus hónapokra, hiány 20 fillér; Kerekes András, Debreczen, május hora; Mayer József, Nógrád, június hora, főleg 2 korona; Czinka Dezső, Besnye, május és június hónapokra; Máthé Mihály, Segesvár, július hora; Schmotzer József, Muzsla, július hora; Thierheimer József, Zimony, július és augusztus hónapokra; Turcsányi Ferencz, Budapest, július és augusztus hónapokra; Urbán István, Eger, május, június, július és augusztus hónapokra; Adaska Mihály, Zarjecs, június, július és augusztus hónapokra; Hegyi Endre, Kiss-Czell, augusztus hora; Berger István, Stajerlak, augusztus hora; Bálint Gyula, Budapest, augusztus hora; Kakuszy Antal, Karánsebes, augusztus hora; Maic Ziván, Zimony, augusztus hora; Tóth Mihály, Kaposvár, augusztus hora; Deutsch Ármin, Fogaras, augusztus hora; Schill Károly, Balaton-Berény, augusztus hora; Dörögdi László, Czece, augusztus hora; Péter Illés, Selyp, augusztus hora; Wieszcák Henrik, Zólyom, augusztus hora; Juhász Ferencz, Budapest, augusztus hora; Balhási János, Vinkovce, augusztus hora; Andrecsák András, Bártfa, augusztus hora; Barabás Károly, Belovár, augusztus hora; Pálinkás István, Csepel, augusztus hora; Miskolczi Péter, Székalpocza, augusztus hora; Pojman Vincze, Belovár, augusztus hora; Iván György, Budapest, augusztus hora; Kovács Lajos, Szatmár, augusztus hora; Rigasz András, Jernye, augusztus hora; Zselkei László, Zimir, augusztus hora; Harajovits Ödön, Petrozsény, augusztus hora; Darvas György, Selyp, augusztus hora; Kocsis Bálint, Királyháza, augusztus és szeptember hónapokra; Kézdí Mihály, Héjasfalva, augusztus és szeptember hónapokra; Rill Ede, Csenger, augusztus és szeptember hónapokra; Főző János, Sopron, augusztus és szeptember hónapokra; Reinhold Rezső, Budapest, augusztus és szeptember hónapokra; Geczik János, Neviczke, augusztus és szeptember hónapokra; Buczkó György, Rima-Szombat, augusztus és szeptember hónapokra; Dobos Lajos, Arad, augusztus és szeptember hónapokra; Fási Balázs, T.-Szt.-Miklós, augusztus és szeptember hónapokra; Herkner Ferencz, Budapest, augusztus és szeptember hónapokra; Horváth Ferencz, Fenes, augusztus és szeptember hónapokra; Tolmáts István, Budapest, augusztus és szeptember hónapokra; Fajkos Kálmán, Rozsnyó, augusztus és szeptember hónapokra; Nagy Lajos, Bécs, augusztus és szeptember hónapokra; László János, Vajta, augusztus és szeptember hónapokra; Hegedüs Mihály, Budapest, augusztus és szeptember hónapokra; Bartosics József, Pozsega, augusztus és szeptember hónapokra; Kiss Ignác, T.-Szt.-Miklós, augusztus és szeptember hónapokra; Csordás János, Jászberény, augusztus és szeptember hónapokra; Schwarzkopf János, Pécs, augusztus és szeptember hónapokra; Sebestyén Sándor és Sándorné, Paks, július, augusztus és szeptember hónapokra; Sárga László, Konya, július, augusztus és szeptember hónapokra; Tusán József, Budapest, augusztus, szeptember és október hónapokra, hiány 10 fill.; Mészáros László, Derecske, szeptember hora; Zsigó Károly, Facset, szeptember hora; Hegedüs Gergely, Kis-Pest, szeptember hora, hiány 25 fill.; Jeszenszky Pál, Losoncz, október hora; özv. Krajez Jánosné, Kövi, október hora; Huber Ede, Felső-Nyék, október hora; Chrien Ádám, Selmeczbánya, szeptember és október hónapokra; Darás László, Szárazvám, szeptember, október és november hónapokra; főleg 2 kor; Trochopens Ede, Csenger, szeptember, október, november, december és január hónapokra; Sági Lajos, Iltyó, november, december, január, február, márczius és április hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: Temesváry Alajos.

Pályafelvigyázó

bármely magyar városba cserélni óhajt, ahol gyermekét iskolába járathatná.

Czim: **Bognár Béla**, pályafelvigyázó, Szent-Iván-Zsabnó, Horvátország.

Cserélni óhajt

állomási előjáró egy olyan kartársával, aki egy felsőbb iskolákkal biró városba szeretne jutni.

Czim: **Állomási előjáró Beckserek, Vámbház.**

Melyik izr. vasuti tisztviselőnek

volna szándékában egy csinos, művelt és háziasan nevelt leányt nőül venni?

Arczképpel ellátott ajánlatok »15000 korona« jeligével a kiadóhivatalba kéretik.

Kalauz

cserélni óhajt a miskolczi üzletvezetőség területéről vagy Budapestre vagy Szabadkára. Szives ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kér.

Eladó telek.

Dunakesz állomástól félóránnyira fekvő Kis-Alag (Kundháza) telepen 600 □öles szép fekvésű telek szabad kézből eladó. Czim a kiadóhivatalban.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

- TARTALMA: I. Történelem.
II. Földrajz.
III. Természettan.
IV. Számtan.
V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN**
m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető **szerzőnél**, Budapest, Dohány-
uteza 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

A „Kitartás” tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján **1 korona 60 fillér kedvezményes áron.**

!!! Új találmány !!!

„Radicin”

az egyedüli szer, mely egyszerű kezelés mellett minden-
nemü **tyukszemot** és borkeményedést 6—10 nap alatt
gyökerestül eltávolít **ára 70 fillér**,
80 fillér előzetes beküldése mellett bérmentve megküldetik

„Pedestin”

a leggyorsabb s feltétlenül biztos eredménnyel használható
bármily régi, idült **lábizzadás ellen**. Az izzadás már
az első használat után megszűnik s pár napi használat
után végleg elmarad.

Ára 70 fillér, postán bérmentve 80 fillér.

Központi szétküldés:

KÖLCSEY Z. LAJOS

BUDAPEST, VI., Sziv-utca 26.

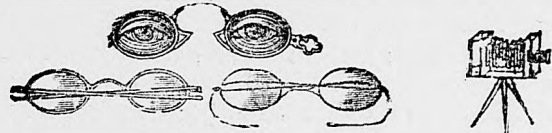
HATSCHÉK BÉLA

utóda: **FRISCH IGNÁCZ**

lát- és műszerész

BUDAPEST, csak VII., Erzsébet-körut 5. sz.

(a New-York kávéháztól 2-ik ház).

Látszerészeti cikkekben, emberi műszerek minden
szinben 10 koronától feljebb
(műszerek betételeért külön díj nem lesz számítva).

Szemüvegek, orrcsüptetők, minden szemhez külön vá-
lasztva 2 koronától feljebb.

Színházi és táborig látszóvegek börtokkal 10 koronától
feljebb.

Légsulymérők, különböző célra szolgáló hőmérők stb.
1 koronától feljebb.

Rajzeszközök, mérőszalagok, mérőpálcák, szintezők stb.

Fényképészeti cikkekben kézi és állványos kamarák
a hozzá szükséges kellekek-
kel gyári áron (sötét szoba használat- és tanításért
külön díj felszámítva nem lesz).

Villamos házi sürgöny és telefonok berendezése
és azok jókarban tartása ép ugy a

Villamos világítási berendezések vagy azok átalaki-
tása stb. a legolcsóbb
áron számítva.

Arjegyzékemet az üzletben díjtalanul adom.

Vidékre bérmentve küldöm.

Központi telefon-összeköttetés 62—87.

A »Kitartás« egyesület tagjai, tagsági jegyük felmutatása
ellenében, 15% árkedvezményben részesülnek, mely kedvez-
ményből csak a fényképészeti papírok és cikkek vannak
kizárva.